

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÒDICH CATALANISTA



Any 6.—Núm. 270.—Dissapte 7 de Octubre de 1905

LO QUE VOLEM

«Volém la llengua catalana ab caràcter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrecs públics: volém Corts catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils sino tot quant se refereixi a l'organissació interior de nostra terra: volém que catalans sian los jutges y magistrats y que dintre de Catalunya's fallin en última instancia ls plets y cautions: volém ser arbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir a la formació de l'exèrcit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forsose presti servey tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de l'Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897)

Lo perquè del Catalanisme

VIII

Fi del barcelonisme.

Donchs malgrat a que'l barcelonisme, si existeix, es en un sentit ben progressiu y práctic, tots aquests inconscients que sols los inspira un afany d'espanyolisme unitari, prenen y pregonan a forsa d'un desconeixement de la nostra causa, que no es Catalunya-la que mou aquest crit de protesta contra'l procedir despota dels governants, sino que es Barcelona, la capital d'ahont naixen las grans iniciatives, la primera població espanyola en comerç, industria, manufacturas, etcètera, etcètera.

Naturalment que té de ser Barcelona-la que més se queixi, ja que's la que més tributa a l'Estat, la que més treballa y's mou. Fora cosa de sentir a Madrid, lo Madrid polítich, director y administrador dels bens dels que treballan y suan, queixarse y demandant una autonomia pera las regions. Com pot queixarse aquest Madrid, com pot queixarse Castilla si allí tenen acaparat lo negoci de l'empleomania, que tantas mils bocas fa callar! Com pot queixarse Madrid ni Castilla si desconeixen en absolut lo que es un boss de terra treballada per la mà de l'home, lo que es una industria montada ab los avensos del dia, lo que es una fabricació que vulga competir ab las de l'extranger! Si fins la Gran-Via que l'aristocràtic poble de Madrid vol construir la tenen de pagar los espanyols!

Quants y quants cops he sentit a dir a molts castellans. Si van Vdes. a Madrid encontraran más catalanes que en Catalunya mismo.

Si, senyors, es veritat, aquí ja no's troban catalans, puig que molts forsoament tenen de marxar de casa seva per no poguer trobar lo boss de pa que altres de fora se'ls hi menjan. Prou que ho notem en la parla que sentim en los passeigs, cafès y teatres; prou que ho sentim que no parlan en català.

En cambi preguntem que hi ha anat a fer tots aquells catalans a Madrid, y vos dirán tots ja treballant a treballar per ells, per la familia, no a pidolar al Ministre o al diputat, un empleo, de policia, escribent d'oficina o d'altres com aspiran l'immensa majoria d'ells.

Barcelona's queixa per la relativa impotencia que té demunt de las altres tres ciutats catalanas, mes las queixas que ella dongui serán sempre las queixas de tot Catalunya com a cap y ciutat que es de nostra terra; si nosaltres no podem fer sentir ab tanta forsa la nostra protesta, no es pas perquè no'n tinguem per ferne.

Lo Catalanisme no es Barcelona, no; es Catalunya que clama contra tota aquesta llopada de famelencs que'ns vol perquè'ns

necessita, perquè alimentem los seus ventrells buys. Si per barcelonisme entenem la tasca benefactora de redimins de tot lo de fora que'ns vol fer pendrer, personalitat y caràcter, costum, y modo d'ésser, diem barcelonisme y també trobará ressò en nostre cor de catalans; mes no pretenguem divorciar Barcelona de las demés poblacions catalanas, puig seria tasca inútil y contraproduent. Nosaltres nos coneixem ja massa pera que tinguem de creure en semblants escúpuls que sols los pobres d'esperit han arribat a temer.

Catalans, tots los que'n siguem de naixensa y de pares catalans; si mediteu no mes que una estonia la vostra situació, lo vostre pervindre cada dia més negre y funest mercés a aquest centralisme madrileny que'ns ofega, diu si de tot cor no vos sentireu catalanistas.

Catalans, tots los que sabéu l'estat en que's troba avuy Barcelona, insultada y arriada la bandera catalana que aquells bons companys en ús d'un perfecte dret issaren en los balcóns de sas respectivas corporacions; perseguida y penyorada la premsa catalanista que parla en defensa dels nostres interessos y combat als nostres enemichs, diu no sentiu caurer a vostres galtes las bofetadas y oprobis que demunt nostre llensan aquests inconsútils?

Donchs això que sembla de sol fet barcelonisme, es no més que'l comens de la gran batalla que s'está lliurant entre'ls que manan y'ls que pagan; los que treballan y'ls que coban, los que són de fora y venen aquí a medrar, y'ls naturals del país.

Devant de tant d'insult, de tant sofrir humiliacions y vergonyas deixinse de barcelonismes; aquí no hi ha més que catalans, tots a l'una, tots en un fort abrás units y'ls que no hi vulgan vindrer, no sols no serán catalanistas, sino que ni'l nom de catalans mereixerán.

L'única diferencia que té'l Catalanisme; catalanistas, tots quants per Catalunya y pel seu bon nom treballin y lluitin; catalans vergonyants aquells que miran indiferents l'esforç que'ls seus germans están fent per deslliurarlos de tant d'empresonament, de tanta burla indigna, de tanta porridura.

DOCTOR PUNCÉM.

¿AHONT ANÈM?

No sabem ab seguritat a qui la dirigim aquesta pregunta, mes nostre intent és ferla als que manan, als ministres o a llur president, al Rey, al qui fassi d'amo o al qui cobri més, al qui sia, però al responsable de la persecució sense solta de que són victimas las publicacions catalanistas.

Cal aclarirho això; y ja que'ls perseguides donem la cara, que també la donguin los perseguidors. Cal saber per que ha vingut aqueixa extemporània repressió y a quins motius obeeix.

Es que la doctrina nacionalistas, baix lo govern lliberal (?) d'en

Montero Rios, són consideradas fora de lley? O és que, mancats de valor pera declararlas ilegals, s'han proposat ofegarlas per un règim de forsa?

Ja ho poden dir clar lo que's proposan, que nosaltres ja estem curats d'espants y no'ns vindria pas de nou, coneguda la mentalitat que informa'ls actes dels prohoms d'Espanya, un cop de Gazeta que'ns declarés filibusteros. Lo que no podem arribar a creure és que visquin en un estat tal d'ignorancia, que's creguin capassos d'ofegar la veu del nacionalisme català ab los ridicols actes de forsa que per compte propi o per ordres superiors está portant a cap lo governador civil de Barcelona.

Lo moviment catalanista no ha variat en res; los escrits de propaganda y'ls articles dels periòdichs diuen lo que han dit sempre; no prediquem res de nou, no perseguim altra finalitat que la repetida molts anys arreu a orelles de tota mena de governants, de dotzenas de gobernadors, que devem creure que tenian tant de gènit y tant d'amor a Espanya com pugui tenir lo senyor Fuentes, encara que no fossin generals.

Donchs que ha passat ara? Es que'n Montero Rios vol acrisolar sa fama de liberal, o és que ja's dona com a fet consumat lo fins reconegut per diaris de Madrid, de considerar a Catalunya com una colonia?

S'impone'l parlar d'una para que'ls qui estímem a Catalunya sapiguem a que aténdrem.

Si'ls governants madrilenys nos han declarat la guerra y tot aquest seguit de denuncias que sofreix la premsa catalanista no és més que'l principi d'un règim de forsa que comensa, que tinguin lo coratge d'afirmarho ben clar, y llavors ja sabrem lo que'ns toca fer los aimants de Catalunya, que, convenuts de nostre dret y fugint d'arbitrarietats extemporanias que'ns foragitin de la legalitat, no'ns espantarán l'haver d'anar a treballar al costat d'un estimat company que s'ha vist obligat a deixar sos amichs, sa familia y sa carrera.

Més si aquesta persecució no vé de Madrid sino tant sols d'una autoritat local que, desconeixent lo que porta entre mans, mancada d'educació política o sobrada de gènit, está promovent conflictes, excita-passions y fereix l'amor propi dels catalans, allavors l'obligació de tot govern aimant de la pau y respectuós de las ideas y sentiments d'un poble, és sols fer una cosa: enviar de nou al cuartel al qui ha demostrat tan excelents dots pera manar números y tant poch tacte pera governar ciutadans.

S'impone una cosa o altra pera que'ls que no hem nascut pera ésser manats com a esclaus poguem respondrens a la pregunta que'ns fa fer l'estat actual de cosas:

¿Ahont anem?

CECIL GASÓLIBA.

(De Joventut.)

De la Lliga Regionalista

Hem rebut la següent comunicació que'ns pregan insertem en nostre setmanari.

Diu aixis:

La Junta Directiva de la «Lliga Regionalista» reunida en sessió extraordinaria ab los Presidents de las Societats que l'han ajudada en las passadas eleccions, baix la presidencia de D. Francesch Puig y Alfonso després de sentir las declaracions de don Joseph Pella y Forgas y D. Francesch Cambó, citat lo primer pera que expliqués la baixa de soci presentada, retirats los esmentats senyors y escoltadas las explicacions del Diputat electe D. Ignasi Girona, de senyors individuals de la Junta y de testimonis citats a l'efecte; presentada pel Sr. Cambó la dimissió de Vis-Pres-

ident, President Accidental de la «Lliga»;

Acorda per unanimitat donar de baixa de soci a D. Joseph Pella y Forgas, y haver vist ab sentiment la conducta de dit senyor ab motiu de las darreres eleccions de Diputats a Corts especialment durant los tres dias següents al d'aquellas reprobant-la severament per sa disconformitat ab l'actitut d'escrupulosa legalitat guardada constantment per la «Lliga Regionalista» y'ls elements que l'ajudan en sas campanyas electorals, conducta que ha contrastat ab la dignissima y lleal dels seus companys de candidatura.

Protestar enèrgicament de quantas versions han circulat los enemichs del Catalanisme, involucrant falsament en la confusió de fets reprobables ab motiu de dites eleccions: elements que res hi han pogut tenir que veure, ratificant la seva confiança en quants han dirigit la passada campanya electoral, a ne'ls caps de districte y secció, a ne'ls interventors y a ne'l alt personal de la «Lliga», que han treballat ab entusiasme y llealtat de sempre.

Prega finalment al Sr. Cambó que retiri la dimissió presentada y felicita a dit senyor y al Sr. Puig y Cada-falch quina conducta correctissima y lleal, sino constés a la Junta per altres rahons, apareixeria del fet d'haver resultat ab minoria de vots malgrat l'haver dut casi tot lo pes de la direcció dels treballs electorals.

Barcelona als 5 d'Octubre del 1905.

—Francesch Puig y Alfonso.—Pere Rahola y Molinas.—Jaume Pujol y Xicoy.—Sebastià Torres.—Miquel Valls.—Cebrià Pagés.—Joseph Pardo.—Joseph Ribas y Serra.—M. Castañeda.—Jaume Serra y Dachs.—Bonaventura M. Plaia.—Charles de Fortuny.—Joan Alandí.—Lluís Durán y Ventosa.—Enrich Prat de la Riba.—Joseph M. Mas.—Per la Lliga Regionalista-Delegació de Barceloneta, lo president Joseph Lacambra.—Per l'Ateneu Obrer de Poblet, lo president, Lluís Jordá.—Per l'Unió Autonomista de Gracia, lo president, J. Sagarra Monfort.—Per l'Ateneu Autonomista del Districte VII, lo president, Pere Pagés y Rueda.—Per l'Ateneu Obrer del Districte segon, lo president accidental, Joseph Rovira.—Pel Foment Autonomista Català, lo president, Antoni Utrillo.—Pel Centre Autonomista Català de Sant Gervasi, lo president, J. Rita.—Pel Centre Popular Catalanista de Sant Andreu, lo president, Joseph Cararach.—Pel Ateneu Obrer Català de Sant Martí, lo president accidental, J. Prat.—Pel Cassino de Sans, Jaume Pujol.—Pel Ateneu Democràtic Regionalista del Poble Nou, lo vis-president, Emili Casademont.

La cátedra d'Art català

Estudis Universitaris Catalans

Desde molt abans de que'ls «Estudis» anunciessin oficialment las novas ensenyansas que han organissat pera'l curs que está a punt de comensar, havíem avensat a nostres llegendors una extensa informació respecte de las cátedras de Geologia catalana y Técnica d'análisis químich, pera quina instauració alashoras se treballava, y així mateix acullirem las noticias relatives a la cátedra d'Historia de l'Art català.

La creació d'aquesta ensenyansa té una importancia extraordinaria; y per això creyem de necessitat dedicarhi algunas ratllas.

Los «Estudis Universitaris Catalans» han anat seguint, ab l'establiment de la mateixa, la linia de conducta que's trassaren desde llur fundació, donchs se proposan ab ella, com ab todas las altres, lo desvetllament de Catalunya, baix un dels aspectes més interessants y que més acreditan la seva personalitat. Perque la nostra patria, que té, com tots los pobles, una concepció jurídica pro-

pia y una literatura riquíssima, no sols al present, sino en quant als seus antichs monuments literaris, té, sense cap mena de dubte, una manera especial de sentir la bellesa y d'exteriorisar aquest sentiment, que's tradueix en l'existencia d'un Art català ben característich.

Estudiar las manifestacions artísticas de l'esperit català; veure com cada época y cada estil ha sigut sentit en lo nostre poble; examinar la influencia que en lo nostre terrer han tingut aquells grans corrents universals, que han creat tipus de bellesa també universalment reconeguts; estudiar ensemple la manera com lo caràcter català ha modificat aquelles corrents, creant tal vegada diversitats locals, propiament catalanas, dins dels estils o ordres peculiars de cada época; y averiguar la possible influencia d'aquell esperit més enllà de las nostras fronteres: tal és l'objecte de la cátedra novella, que, en definitiva, ha de contribuir a difundir y popularisar lo coneixement del riquíssim tresor artístich, que guarda Catalunya y que és tant poch conegut dels seus fills, com apreciat pels extrangers.

Y com l'existencia d'un art nacional és altra de las probas de que existeix una agrupació ètnica ben diferenciada de las altres, no será sens dubte la menor ni la menys important de las conseqüencias de aquesta nova ensenyansa, aquesta altra constatació de l'existencia del nostre poble y de la seva personalitat independenta en l'istoria, mitjant lo demostració de que existeix un Art català ab fisonomia propia y ben marcada.

Las dificultats pera crear aquesta ensenyansa han sigut molt grossas. Son dos los elements que la mateixa requereix: un personal competent y un material abundant. Pera trobar l'un y l'altre ha treballat molt la Junta dels «Estudis» fins a poder publicar l'anunci de dita ensenyansa y ho ha lograt finalment, havent cooperat eficazment, als seus esforços, altres meritorias entitats de la nostra terra, com lo Círcol Artístich de Sant Lluç, que, no sols facilita'l local pera las lliçons, sino que la seva Junta s'ha associat a n'aquella, treballant activament en l'espina y difícil tasca d'organissació, y'l Centre Excursionista, que ja te ofert posar, a dintre del seu local, a disposició dels «Estudis», lo notable material ab que compta.

Per lo que respecta al personal, vista l'impossibilitat d'encomanar a una sola persona, per molta que fós la seva erudició, l'ensenyansa de todas las manifestacions artísticas, y de tots los estils y épocas, s'ha tingut de dividir lo treball, encarregant a professors diferents l'arquitectura, la pintura; l'escriptura, etc.; y aduch las diverses varietats que aquells estils y épocas determinan.

La conferencia introductoria del Dr. Torras y Bages sobre la «Lley de l'Art», ha de ser la senyal del comensament d'aquesta tasca patriòtica y de cultura, que aniran seguint los professors quins noms han publicat los «Estudis Universitaris Catalans» y altres que, a no dubtar, s'hi ajuntarán, y que deuria acabar ab aquellas conferencias sobre La personalitat de l'Art català, que altre eminent mestre s'encarregaria de donar.

En quant al material, no són menys quantiosos los sacrificis que s'impunan lo «Estudis» pera aplegar clixés, dibuixos, plans, etc.; a fi de fer ben práctica l'ensenyansa, ademés del material que, dintre del seu local, que será oportunament visitat, faciliti lo Centre Excursionista y del que, sens dubte, facilitarán artistas, aficionats y coleccionistas de tot Catalunya.

L'extensió y complexitat d'aquestas ensenyansas y l'impossibilitat de donar varias d'ellas simultaniament, obliga a donarlas successivament en

diversos cursos y segons lo plan que ja ha sigut anunciat. Però's mateixos motius és possible, y fins probable, que, com també s'ha anunciat, obliguin a alterar dit plan, en més o en menys.

Entretant, los «Estudis Universitaris Catalans», y ab ells quans nos interessem per la cultura del nostre país y per la causa de la total restauració de sa personalitat, fem una crida a tots los bons fills de Catalunya, a fi de que en la mida de llurs foras acudeixin a ajudar aquesta iniciativa que, com las otras d'aquella patriòtica entitat, té per objecte conseguir lo desvetllament de la terra catalana, donantli consciencia de la seva personalitat y donant als catalans, ab lo coneixement de la mateixa y ab una superior cultura, armas pera combatre en las lluitas de l'intel·ligencia que són, al cap-de-vall, aquelles en que's decideix lo pervindre de las nacions.

Los nous puntals

En l'edat antiga hi hagué un home de gran empenya que sols desitjava un punt d'enclavament per aixecar ab son parpal lo món; aquest fou l'Arquimides.

Lo Catalanisme triomfarà lo dia que una classe, la més principal y la més digna de tota mena d'atencions se preocupi d'aquest problema nacional. Aquesta benhaurada y primordial forsa es la de l'honorat, lo soferit y virtuós agricultor, que mentres en los grans centres industrials l'obrer es lo bras fort dels intel·lectuals, en lo camp es ahont devèm anar y espargir arrèu, però que's penetrin convènsuts del seu gran valer aquests puntals de la vida humana y primordial fonament de la riquesa de la societat.

Quan l'agricultor estigui preparat y convènsut, sens sugestió borda, lliure de rancunia y malhauransa, compenetrat de l'immensa forsa que representa y té, allavors será un fet lo govern del país per lo país, donchs que tots, ab conciencia del seu valer y dever atendran a la cosa pública, essent l'honorat pagès, tan gran com petit, lo més sòlit fonament de l'edifici social ahont sols hi tindran cabuda's sers que siguin emblema de seculars virtuts y riquesa.

Eduquem al poble conduintlo pels viarans y de la recitit, que aixis com la senzilla honradesa sent adoració pels sers estudiosos, aquests comptin al seu costat a l'obrer y'l pagès.

La baixa Catalunya es eminentment agrícola y dels que cultivan ab amor la mare terra ne traurèm la forsa que'ns conduexi al fi triomfador de la nostra regeneració y del nostre deslliurament y neixi la dignificació del treballador del camp, primer factor de gran valua y digne d'ésser atès com se mereix, puig que ell ho es tot y per molt que per ell se fassi, may se li donará lo que's mereix.

Volem, donchs, la cooperació del gran block que encarna totes las virtuts y tots los sofriments històrics; desitjem que'l pagès siga nostre com nosaltres meditem y pensèm ab ell, y allavors quan aquest matrimoni siga un fet será'l dia de la reivindicació y dignificació de l'home y de la Patria Catalana.

Quan peregrinem per poblacions campestres nos deleitem los diumenges com s'oeix lo punt evangèlic del dia a l'iglesia, explicat ab paraula unguada pel pobre y poch remunerat sacerdot y escoltada per aquell virtuós auditori que fa que las familias visquin en lo consol de la germanor com deuen viure los fills de l'humà cristianisme.

Aixis que fou per nosaltres un dia felis al concorre en la primavera última al nostre Setminari ahont lo virtuós Sr. Archebisbe presidia, rodejat de doctes catedràtics, una sessió, ahont un dels distingits deixebles, explicava ab gran luxa de detalls la telegrafia sense fils, sistema Marconi.

Dièm això perquè la religió enlaira la ciencia y ho pregonia la gran instal·lació astronòmica de l'Ebre.

Dièm això perquè tot es laborar en las variadas engravacions de la màquina humana: lo pagès a la terra; los sacerdots conreuant lo nostre esperit y las classes doctas lo nostre enteniment.

Treballèm ab fe y ab constant afany y'l proper avenir será prompte nostre.

Lo més sòlit y durader fonament d'una societat model, consisteix en educar arraigant en lo cor humà lo principi religiós, lliure del fanatisme y de l'intolerancia, criteri verament apostòlic que inspirará tots los actes que immortalizarán lo nom del Sant

Pare Lleó XIII que tan d'amor germanivol espargi per tota l'humanitat.

DONTINGUI.

LO RENAIQUEMENT

DEL

«Centre Català» de Tarragona

L'estancament o paral·lisme són sinònims de la mort. Tot lo que no evoluciona en un sentit ó altre mor per lley natural.

Lo moviment, per lo contrari, demostra vida, salut, robustesa y energias.

Lo despertar a la llum, a la rahó y a las necessitats de l'home, es y será sempre obra dels forts, dels sapats, dels sers superiors a n'aquest atavisme crònic que sofreixen las societats indefinidas, las societats compostas d'elements heterogenis, massas neutras que no las fa mouer altre sentiment que'l del seu propi desitj, lo seu únich benestar, encara que s'enfongui l'ideal d'altre. Y aquests elements somorts, raquitichs, són los que més abundan dintre'l cosmopolitisme de las societats exòticas.

Per això és que quan veyèm a un malaltís ab cara riallera y animós, tots l'encoratjem, tots l'alentèm a que esperi, que s'ompli de la confiança més absoluta que aviat estarà bò y sá com tots los que a l'entorn seu se bellugan y viuen.

Per això és que avuy que veyèm al Centre Català de nostra ciutat, moures y bellugarse ab un desitj de fruir una vida ben pletòrica, l'encoratjem, l'anímèm a que segueixi aquesta nova via de redempció social ab la lluita de las cosas hermosas y dignes, no ab armas, no ab guerras no ab medis que duen l'imperfeció y'l desgastament de foras, sinó ab lo sagell de la cultura, de l'ilustració, ab la propagació de l'ensenyansa, futurisme que ha de portar en un nivell ben alt y triomfador a las modernas societats.

Los que coneixèm a fons l'història d'aquesta casa, los qui hi poutèm afectes, recorts, amistats may oblidades, sabèm prou bé que aquest ideal fa anys y anys venia congregant-se en la pensa de molts socis d'aquest Centre, més totes las cosas són fillas del seu temps y ara ha arribat felisment pel Centre Català l'hora de la seva major edat, l'hora d'entrar en lo concert de las societats d'una cultura definida, estable, que assolèixi són propòsit y la prosperitat pel esdevenir.

Lo dia 15 d'aquest mes obra'l Centre Català sas portas a l'ensenyansa primera, l'elemental; una altre a l'estudi del sofeig, una altre a la classe de dibuix d'adorno y figura y una altre de llengua francesa pera'ls socis ó fills d'aquests sempre que'ls fills no sigan majors de quinze anys. Podèm donchs ben dir que'l Centre Català renaix, que ha entrat en una època de renaixement esplendorós. De bon grat nos huuria també plagut l'instauració d'una classe de llengua catalana però potser no és aquest lo moment més oportú pera implantarla y per això és que no censurèm tampoch lo que avuy encara no s'estableixi. Lo temps ho dirá y ho farà necessari y estèm segurs que dintre'l Centre trobará ressò també aquest indispensable estudi de la nostra Llengua nacional que tants y tants catalans desconeixèm gramaticalment.

Que l'èxit més falaguer, més entusiasta coronará'ls esforços de quants s'han interessat en pro d'aquestas classes d'ensenyansa, no n'hem de dubtar gens ni mica.

En una casa que com lo Centre compta ab prop de tretze anys d'existència y porta una història tan rublerta de fets ara artístichs, ara alegres, propis d'una joventut de sanch bullenta y arida, no és gens aventurat lo créuer que tothom hi portará'l seu grà d'arena. Es una qüestió de dignitat per tots, és d'honor pel Centre Català y ningú pretendrà deturar ni menys volguer anorrear la seva valiosa empenya.

Per lo seu honrós nom de societat catalana, per orgull dels tarragonins tots, siga quina siga la seva posició social, deuen de protegir lo renaixement del Centre Català, pera que demá quan nostres adolescents hagin capít ben plenament la cultura que allí se'ls hi proporcionarà, pogan dir orgullosos y satisfets, que la deuen a una societat tarragonina, que sense anomenarse protectora ni defensora de cap classe obrera o menestral, ha pogut al menys nodrirse de l'indispensable font d'ilustració que'ls permetrà, quan ja homes, entrar de plè a plè en lo moviment social y evolutiu de las cosas de la naturalesa, que sempre en constant desenrotlo se mouen al compás de

las generacions que las comprenen.

Era ja hora que'l Centre Català sortís del seu estat anèmic y s'aprestés a figurar entre aquest estol de Ateneos y Centres d'ensenyansa que arrèu de Catalunya s'implantan, y al ferho, ha donat un gran exemple de civisme, de valor, puig que sense necessitat de recorre a la almoyna oficial, s'aixeca del seu simulat somni, obra'ls ulls a la realitat y's fa posseedora d'un dever obrintse'l camí trassat durant dias y dias, mesos y mesos, anys y més anys, del bell desitj tants cops fracassat d'aixecar lo nom d'aquesta casa al nivell a que's feu acreedor lo seu constant desvetllament en volguer arribar a ser lo que no era, pujar esgrahó amunt fins a l'últim, ahont hi ha trobat un nom que la farà coneixedora de propis y extranyos, quan triomfant y magestuosa dongui als quatre vents los fruys de sos esforços, la labor de sos afanyos.

Amunt los cors! Som en èpocas que pot més la forsa que la rahó y no ho hem pas de consentir que això sia. La rahó es una y sola y pera que aquesti suri y brilli hem de treballar en bé de la cultura general propagant l'estímul de l'ilustració, lo coneixement de lo desconegut, buscant lo perfeccionament de lo imperfecte.

Hem d'exterminar l'analfabetisme origen del mester y desassosseg dels pobles, hem de lluitar contra l'anacronisme actual, contra tot lo que no sia profitós per l'home, instrument primer de la societat, contra tot lo que no sia beneficiós a la societat com a primer factor y element de l'home.

Dintre la vida del treball hi portarem també un bossí de l'estètica pera que fassi més hermosa la nostra existencia, y aixis en un lligat de confraternitat tots los homes, nostre unió será eterna, puig que'ls llassos de las modernas lleys fisiològicas haurán nascut d'un mateix filó, haurán mamat lo mateix aliment: l'instrucció; l'ensenyansa de cada hù pera benefici de l'humanitat tota.

De tot cor nosaltres felicitem a la Junta del Centre Català pel seu desvetllament en volguer realisar tan lloable empresa y molt especialment a l'amich Vicens Arbona com a projectador que ha sigut ara d'aquest gran pas, aixis com a l'actual President senyor Santaella qui, no desmentint la seva professional carrera, ha prestat a tan important y necessària mellora tot lo seu valios concurs y un entusiasme may desmentit.

A tots y a n'els socis molt especialment LO CAMP DE TARRAGONA los hi dona la seva enhorabona.

La llevor està sembrada, tots hi heu portat vostre concurs; a esperar donchs a que germini, que fructifiqui, y'l fruit benefici de vostre amor vos compensará vostres treballs.

No vos deturéu en lo camí espinós de la vida, que las reculadas són sempre funestas.

Feu, que'ls que vos miran repetèixin lo cèlebre axioma, *laissez faire, laissez passer*, que's lo Centre Català de Tarragona que canta'l seu Renaixement.

B. M. y B.

UNA PROMETENSA

XI

Contra tot lo que era de presumir, lo viatge fins a Monistrol se va poder fer sense contratemps de cap mena. La Coronela, trotant de fort, la tartana grinyolant y las xurriacas del tartaner petant de ferm, los nostres viatgers anavan camí de la promesa terra, alegres y satisfets. Un badall, de quan en quan, interrompia la quietut octaviana que havia sentat los seus reyalts entre la comitiva tan moguda y sorollosa abans; ne tenian necessitat, tots plegats, de passar una estoneta tranquila, després de tantes emocions.

Però ja se sab que no pot haverhi una alegría completa; los faltava als nostres viatgers quelcom per rosegar, feya temps que no hi havia entrat dins d'aquells estomachs res de lo que fa sostindre'l còs humà. Tenian gana! En veritat que la rahó's sobrava. L'itinerari, ja havia sigut marcat ab complet coneixement de causa; era a Monistrol ahont havian decidit de pendrer un refrigeri, esperant l'apat de Montserrat, l'apat precursor de l'apat de l'ensendemà, l'oficial banquet que tenia de deixar tan ben sentada la fama del senyor Facundio, que quan se decidia a fer una cosa, l'executava bé.

Era ja tocada l'hora del dinar de Montserrat y encara no havian esmorsat. Tenian gana! La padrinetta, la llevadora y'l senyor Rubí eran los que badallavan ab més persistencia. Los altres tres, personas ja de certa edat, sabian amagar més las sevas concupiscencias gastronòmicas.

—Ara sí que podrèm dir ab tota la rahó, senyor Facundio, que un bon dinar fa de bon esperar—deya'l senyor Rubí, obrint la boca d'una manera tan desmesurada, que per poch se li quedán las barras assentadas.

—Hi ha ganeta, veritat senyor Rubí?—preguntá'l senyor Montornés.

—Ganeta? Digui mellor fam—contestá'l senyor Rubí, mirantse de fit a fit a la senyora Maïrona, de tant especial manera, que aquesta mitj s'espanta, y apartantse una miqueta, diu mitj esverada.

—Senyor Rubí, senyor Rubí! No vagi a pendrer per una llonsa, aral —Si vol unas quantas garrofas?—preguntá'l conductor, fent una rialla. —Fa vuit dias, una familia'm va buidar lo civader de la Coronela y encara me'n demanavan més.

—De quina terra eran aquests parents de la vostra egua?

—Eran d'endins; no n'hi han de garrofas per la seva banda y com que las troban dolsas, se las menjan; fins lo papá de las nenas se'n va fer petar mitja dotzena y això que era un general.

—Prenguem una mica de paciencia; molt será que a Monistrol no hi trobèm alguna fonda.

—Sí senyor, sí; ja ho crech que n'hi han—diu lo tartaner,—tocant a l'estació n'hi ha una.

—Què hi farèm, se presentan aixis las cosas—observa'l senyor Facundio.—Teniam de dinar a Montserrat y tot just hi arribarèm per sopar.

—Tant se val, senyor Facundio; la qüestió's menjar, veritat senyor Montornés?

—Sí, sí, amich senyor Surell; menjar, menjar! Es aquesta, la qüestió! Viure'l Existir!

—Ja hi som!—aprop—cridá'l tartaner—fent: petar las xurriacas;—arri, Coronela, que ja acabas la feina, donant manya.

La Coronela, animal d'una inteligencia superior, olorava l'la dolsa quadra, la menjadora guarnida ab palla y grà que trobava, sempre, a l'arribar de fóra, y trotava, trotava...

—Ja veig al Pauet—exclama la Francisqueta picant de mans. Miri, miri, senyor Rubí?

—Sí, sí—contestá aquest,—fins hi ha'l matrimoni del segon pis; no portan enaguas.

—Y la Tuyetas!—diu, tot emocionat lo senyor Facundio;—la petita Laionor! Ay! Déu meu! quant de temps feya que'ls havia perdut de vista.

—Tots, tots, s'hi veuen. Mira'l senyor Eufraasi com se passeja tot sermonejant al Pepitu.

—No para may—observa'l senyor Facundio,—sempre li está al demunt. La sort que es de bona pasta aquell xicot; es com jo y ho pren ab tota la paciencia.

—Ha crescut molt en poch temps—diu lo senyor Surell;—no fa quatre dias semblava un tapet de bassa y, ara, es més llarch que un dia sense pá.

—Bé, però es una criatura—contestá'l senyor Facundio;—a n'ell deixelo anar ab bicicleta tot lo sant dia y ja está arreglat. Es per això que rondina'l senyor Eufraasi; ell ne voldria fer un enginyer, y ell ne té pocas de ganas d'estudiar. Diu que ja n'hi han que fan màquines y que es més senzill comprarlas que no pás trencarshi'l cap per ferlas.

—Veü, aquest xicot será un sabi, senyor Surell—declara, seriós, lo senyor Montornés.

—Per què, senyor Montornés.

—Per què? Vol mellor sabiduria que aprofitarse del talent dels altres? Utilisar las iniciativas, los coneixements, las investigacions, las probaturas, las penas y las glorias, en una paraula; amich Surell; es un sabiás l'home que sab esperar que'ls hi portin a casa a punt de fregir, o, mellor encara, a punt de menjar; no comprenen que aquest ja té la meitat de la feina feta? No li resta més que'l treball de portar a cap una bona digestió.

—Té rahó, amich Montornés; no's cregui, que jo hi he pensat moltas vegadas ab això. Sab quan m'hi fixo més que may?

—Vostè dirá, senyor Surell.

—Donchs, sí senyor; es quan venen eleccions de senador. Aquells personatges de Madrid que, sense moures de casa, reben la credencial, ho són per l'estil del Pepitu del senyor Eufraasi; pensan com ell; són uns sabis!

—Uns sabis?—exclama'l senyor Facundio.—No'm fassi cremar, senyor Surell, que sempre se'm regiran los budells quan parlan dels cuneros. Uns sabis! Uns barras són.

—Senyor Facundio? Al cap-de-vall hi farà cap vostè al camp separatista; com si ho vegés.

—Jo? no senyor, senyor Montornés; li asseguro, però, quan un veu

certas cosas, cregui que no'ls falta rahó per dir lo que diuen. L'altra vegada ja casi m'havia decidit a vosom allà ahont anem.

Lo senyor Montornés, se queda mirant al senyor Facundio y després, se al senyor Surell.

—Senyor Surell, ja ho veu com la mala ilevor s'escampa...

—Sí senyor, sí; l'hem d'apuntalar bé'l nostre edifici, si nó cau.

—Sí nó és que un ja hi está mitj acostumat ab això del castellá, y la veritat, ja soch massa vell per tornar a comensar a anar a estudi—diu lo senyor Facundio,—cregui, que pendria un mestre, senyor Montornés, perquè es tonto, es burro, molt burro, escriure diferent del que parlem. No s'ho ha reflexionat això, vostè?

—Sí, senyor Facundio; però ja veurá... la costum.

—Bé, vaja—diu lo senyor Surell,—si nó fós més que això de l'escriure, pot ser nos arribaríam a entendre; en Maura ja ho va concedir...

—Senyor Surell—diu lo senyor Montornés, interrompent al senyor Surell,—no'n convenen de concessions; de cap manera; no veu que's comensa, may s'acaba. D'una cosa vindria l'altra y l'altra y... totas, totas. No, no, fóra concessions, foch a n'ells; no deixarlos viure. Som perduts, no fentho aixis, senyor Surell, y adéu... la vara.

Anant seguint conversa, s'acostavan a Monistrol, cap a casa; en aquells moments, de tots los desitjos y pensaments de la comitiva.

—Facundio!

—Tuyetas!

—Ja casi bé, havia perdut los esperansas de revèure'te, Facundio meüt—deya rient y plorant la nostra simpática Tuyetas. Sempre, sempre, hem estat pensant ab tu, parlant de tu, giment per tu.

—Y jo?—contestá'l senyor Facundio, abraçant tendrament a la seva esposa,—que't creus que no hi pensava? Y la mahometana, que fa? Què bé que dorm! Què mona que es, Tuyetas!

—Se sembla a tu...

—Mercès, moltes mercès, Tuyetas. Marit y muller, quedán, instants breus, contemplantse amorosament; los seus pensaments van lluny, molt lluny, transportantse als temps tichs; quan la primera coneixensa, un dia que hi havia firá a la plassa de Sant Just. Quin idiíl aquell! Val la pena de contarlo.

Facundiet se passejava molt mudat per la firá y's mirava una parada de melóns y cindrias; a las que era molt aficionat. La Tuyetas apareix ab l'intenció deliberada de comprar un meló; no ho era tan grassona com ara, los ullets parlavan y's veyan tots, perquè las galtas no'ls tapavan un bon trós com avuy dia; uns rissets li penjavan pels costats y un mocador de seda de colors encisadors donava animació extraordinaria a aquella cara que un nás petit, una boca llargueta y una barbata ben rodona acabavan de completar. Parlava decidida.—A quant aquest meló?

—Noranta cèntims.—La Tuyetas comensa a regatejar y'l valenciá's defensa; queda'l meló marcat per 85 cèntims y la Tuyetas se'n fa carrech, treyente un porta-monedas del que'l surt una pesseta.—Es falsa, diu lo valenciá.—Falsa? contesta avergonyida la Tuyetas. Falsa; no'n tinch cap més; aquí; yaig a casa, ja tornaré'tot seguit; fassi'l favor de guardarme'l meló; sent que no me'l cambiïn.

Allavors lo nostre Facundiet intervé oferint a la Tuyetas una pesseta per pagar. La Tuyetas no ho vol ab per pagar de cap manera, posante com un pebró. Què sí, que nó, que sí, que nó... acaba la Tuyetas per decidir, lliensant al Facundiet una mirada entre agraída y provocadora que arribá fins al més avall del cor del nostre protagonista, que, ja mitj enamorat, pretén portarli'l meló fins a casa seva.

—Això sí que nó, de cap manera; no ho puch perimetrar, no faltaria més, y torna'l sí y'l nó de reglament. La Tuyetas admet finalment la proposició del Facundiet, però ab certas reservas: la de portar lo meló fins a la porta y no més. Ben ajuntats anavan caminant, la conversa era d'honorat. —A mi m'agrada més lo meló, diu.—A mi m'agrada més lo meló, etz. etz. Finalment, lo Facundiet declara a la Tuyetas que sí bé li agrada molt la cindria, encara li agrada més la Tuyetas; aquesta lliensa un sospir y diu: Què es dolent! S'es-taula, allavors, una discussió entre las dos, que es dolent, que no es dolent, que ella es dolenta, que no es dolenta, etz. etz. etz.

Camina que caminarás, arriban a la porta, lloch ahont lo Facundiet

tenia de fer entrega del meló a la Tuetas. Tingui'l meló i junt ab lo meló, afegeix lo Facundiet lliensantli miradas d'assassino, junt ab lo meló, hi va'l meu cor si vostè'l vol. La Tuetas, molt emocionada, contesta: Acepto'l meló; si jo tingues, ara, una cindria, li donaria la cindria y'l meu cor... si vostè'l volia... Se despedeixen ben diferents d'una hora abans; se'n van cap a casa ab los cors cambiats! Y, encara durà!...

L'estàtica contemplació dels dos beneficiats es bruscamet trencada per un pet de xurriacas del tartaner, que vol cobrar.

Lo senyor Facundio's gira y paga al menestral, que compta'ls quartos y dir:

Per molts anys pugui fer tan bonas obras. Veur' Allí té'l restaurant; hi ha temps de sobras per dinar; lo cremallera trigarà molt encara. Estigui'n bons. Arri, Coronela!

Ega, tartana y tartaner desapareixen, movent un xibarrí del dimontri, y la comitiva, una vegada feta la explicació de tot lo ocorregut, se dirigeix al restaurant a referse las perdudas foras.

Ja era hora. La gana era espantosa; per poch se menján al fondista. Tots apretavan, la padrineta, la senyora Madrona més que tothom; estavan sentadas entre mitj de senyor tan obsequios que encara que haguessin tingut tres rengleras de caixals no hi haurían abastat. Lo Pepitu, l'eminent ciclista, era també amable, molt amable y rivalisava ab lo Pauet per afavorir lo plat de la Francisqueta, que aquesta no podia buidar de cap manera; de cada bossí que's ficava a la boca n'entravan dos al plat.

Senyor Montornés—gemega la llevadora—¡quanta falta'm fa aquell tros de caixal!

Ja servian lo café... Lo senyor Facundio demana'l compte... Jesús! Quin compte!

Adéu, alegría! Adéu amor! Tot ho perdía'l senyor Facundio, fins las ganas de guaytarse la seva adorada esposa, quan se tractava de donar diners.

—Que es car, Facundio?

—No, no; es barato—grunyia'l senyor Facundio, tot donant un sospir de desconsol. Nos anirém a pico, de aquesta feta, Tuetas; maleidas banyas!

—Falta'l principal—feu observar lo senyor Eufrazi a qui'l dinar s'havia assentat bé.

—Què falta, Eufrazi?—pregunta la Marceneta, encara ab la boca plena; —bé prou menjar que hi ha hagut.

—Faltan las gracias.

—Té rahó'l senyor Eufrazi—exclama'l senyor Surell;—però unas gracias ben graciosas.

Pensantse aquest senyor que la concurrència anava a encomanarli un discursat adhoc, se prepara y reflexiona.

—En vers deurian ser—diuen a una'l matrimoni de las enaguas, lo senyor Joseph y'l Pepitu que, a taula, havían fet un paper de primer orde.

—Sí, sí, lo senyor Rubí ho farà.

—Francisqueta, vostè'm compromet—diu lo senyor Rubí.

—Sí, per versos estém—observa malhumorat lo senyor Facundio, que tenia ja'l punyal clavat a la butxaca.

—Això fóra una irreverència—declara la Tuetas.—Las gracias se donan en Hatí.

—No'n sé jo de Hatí—contesta tot trist lo senyor Rubí.

—Ja ho faré jo.

Lo senyor Eufrazi s'alsa ab gran majestat y's disposa a parlar.

—No digas cap bestiesa, Eufrazi!—encomana la seva esposa Marceneta.

—No, no hi ha cuidadó.

Lo senyor Eufrazi demana silenci y fent la senyal de la creu diu ab gran serietat:

—Gracias hagamus
Quia fartus estamus.

DOCTOR PALAUET.
La Selva del Camp 18 de Septiembre 1905.

IV. Un objecte d'art que promet lo M. I. Sr. D. Mateu Garau, canonge penitencier d'aquesta santa iglesia, al millor treball en prosa sobre l'origen del patronat de Sant Abdón y Sant Senen a Inca.

V. Una colecció d'obras catalanas, oferta del setmanari *La Bona Causa* a la millor poesia de carácter religiós o moral.

VI. Cinquanta pessetas, premi del Colegi de Sant Tomás al millor estudi sobre'ls medis d'extindre l'instrucció popular a Mallorca.

VII. Una obra literaria oferta per l'Academia de 1.^a y 2.^a ensenyansa de D. Miquel Riutort al millor treball en prosa de tema lliure.

VIII. Cinquanta pessetas que promet la Fàbrica del Gas al millor treball en prosa que descrigui l'història, importància y aplicacions del gas produït per carbó mineral.

IX. Un objecte d'art que dona la societat «Club velocipedista» a la millor poesia descriptiva de paisatges o de costums mallorquins.

X. Las obras de mossèn Cinto Verdaguer ofertes per «La Unión Inquense» a la millor narració, rondalla o llegenda en vers o en prosa.

XI. Un preciós rellotge de butxaca, premi de «El Centro Instructivo» a la millor poesia ab llibertat de tema y metre.

XII. Las obras de «Juan Donoso Cortés» que dona'l Circol d'Obrers Catòlics a la millor disertació sobre las ventatjas d'aquesta classe de sociats.

Forman lo Jurat calificador:
M. I. senyor don Mateu Garau, president.

Reverent don Miquel Costa, vocal.
Don Joan Rosselló, vocal.

Don Francisco de Paula Massanet, vocal.

Don Pere Joseph Serra, secretari.
Tots los treballs deurán ser enviats en la forma acostumada a la Secretaría del Certamen, Oca 4, Inca, abans del 12 del vinent novembre.

NOVAS

Per excés d'original deixarem la setmana passada de publicar la nova referent a las festas del Port, mes com siga que no ha perdut l'oportunitat un fet que en la mateixa donavam compte, es per això que la publicuem a continuació, segurs que'ls nostres llegidors s'enteraràn ab sorpresa y satisfacció a l'ensem, del fet realitat per uns nostres volguts amichs.

Diu aixis:
«Los vehins del Port foren sens dubte'ls qui ab més d'èxit celebraren la festa major, ja que totas las nits se veje la plassa d'Olozaga y carrers afluents a la mateixa, omplenats de una gernació grandiosa que diariament acudí a presenciar las sessions de cinematògraf públich que s'exhivian alternadas ab los concerts y chor *El Ancora*, lo magnífich ramell de focs artificials y'l ball de diables de las *carretilas*.

Com a cosa notable y de cultura catalana, hem de remarcar que uns estimats amichs nostres repartiren pels noys d'aquella barriada doscents nombres de l'aixerit setmanari *En Patufet*, que fruiren tots ells ab veritable estimul y no poca sorpresa ja que l'immensa majoria d'ells desconexian la tal publicació y més lo valor literari y educatiu de tan xamosa publicació catalanista.

De tot cor felicitem als nostres amichs autors de tan bella pensada.»

Lo pròxim dia 14 tindrà lloch en nostre Teatre Principal, l'anunciada «Tournée Malats».

Deput al gran nombre de localitats venudas, esperem que dit aconteximent artístich se veurà coronat per un èxit colossal, tinguent en compte la sabiesa d'en Malats, guanyador del premi «Diemer» a Paris, a qui després de forta lluita li fou donat unànimament pel tribunal que presidí l'acte.

Perà dita funció, se reben encàrrecs de localitats en lo magatzem de música d'en Joan Ayné.

Perà demà diumenge a las sis del vespre's reunirà de segona convocatoria la Junta general de l'Orfeó tarragoní per la renovació de càrrecs de la Junta directiva.

Ha passat a millor vida en lo convent de Villarreal lo Rvnt. P. Rafel Granada y Melendres, fill d'aquesta ciutat y germà de nostre bon amich lo conegut industrial Sr. Granada.

De las simpatias que en vida s'havia sapigut guanyar lo preclar predicador de l'orde de St. Francesch, ne fou una bona prova lo molt sentida que ha sigut sa mort per tots los in-

drets de Catalunya y no pochs del regne de Valencia, regions en las que havia despenyat los càrrecs honorífichs de Guardia dels convents de Balaguer, Vich y Villarreal, aixis com los de custodi y definidor, haventse conferit en lo darrer capítol celebrat a Vich l'important càrrech de Prefecte d'estudis.

Son carácter afable y l'unció evangèlica ab que tractava a sos súbdits li donaren gran predomini, de quin se valia pera conquerir quantas ànimas podia envers las doctrinas del Senyor.

Al testimoniari a la familia Granada nostre condol per tan sentida pèrdua, preguem als bons tarragonins no olvidin que desde avuy comptan ab un intercessor més en las regions seráficas.

Com fem avinent en nostre article titulat *Lo Renaixement del Centre Catalá de Tarragona* que insertem en lo present número, lo dia 15 de aquest mes obra aquesta societat las classes d'ensenyansa primera, dibuix, solfeig y francès als socis y fills de aquests.

Avuy són en grós número'ls joves matriculats y es d'esperar que fins lo dia de l'inauguració de las mateixas creixerán d'una manera notable las inscripcions pera assistir a las classes, aixis com l'ingrés de nous socis que hi trobarán en lo successiu, a mes de l'esbarjo propi d'una societat recreativa, l'indispensable element educatiu, que tant en falta trobavam en aquesta simpática y volguda casa.

La matrícula s'ha convingut en fixarla en duas pessetas per individu.

Las horas de classe serán de nou a deu del vespre en lo domicili mateix del Centre Catalá, Rambla de Sant Carles, núm. 11, primer.

Segueix publicantse ab creixent èxit la *Crònica o Comentarís del Rey en Jaume I*, primer dels volums de la Biblioteca Clássica Catalana. Lo quadern tercer que acaba de veure la llum está casi tot ell dedicat a narrar los preparatius de la conquesta de Mallorca, l'embarc cap a l'illa y'ls primers èxits de la campanya, com pot veures en lo següent sumari que conté:

XLVII. Idea de la conquesta de Mallorca.—XLVIII. Cort per la conquesta de Mallorca.—XLIX. Segueix la Cort.—L. Oferiments d'en Montcada.—LI. Nunyo Sánchez-Lo Compte d'Ampuries.—LII. L'Arquebisbe de Tarragona.—LIII. Lo Bisbe de Barcelona y'l de Girona.—LIV. Altres oferiments.—LV. Reunió de l'Armada a Salou.—LVI. Partida de l'estol cap Mallorca.—LVII. L'estol en perill de naufragar.—LVIII. Arribada a Mallorca.—LIX. Buscant desembarcader—Santa Ponça.—LX. Primer combat contra'ls serrahins.—LXI. Precaucions.—LXII. Sermó del Bisbe de Barcelona.—LXIII. Preparatius de batalla.—LXIV. Després de la batalla.—LXV. Primera batalla de Don Jaume a Mallorca.—LXVI. Mort dels Montcada.—LXVII. Los cadayres dels Montcada.—LXVIII. Enterrament dels Montcada.—LXIX. Siti de Palma.—LXX. Mort del capdill l'antilla.—LXXI. Ben-Abet.

Ademés anuncia en la cuberta que ab lo quadern vinent regalará a sos suscriptors la reproducció d'una fotografia de la calavera de dit monarca catalá, treta'l jorn de sa traslació del reyal sepulcre del Monastir de Poblet al que actualment ocupa a la Catedral de Tarragona, efectuada'l dia 7 d'Octubre de 1856.

Es una obra que's generalisarà per Catalunya y que contribuirá en gran manera a la cultura històrica de nostra patria.

Sabem que es cert, certíssim, com consta en deguts oficis, que'ls obrers del Santuari de la Serra de Montblanch se van negar a rebre las coronas que'ls montblanquins de fóra la vila ofereixen a la Mare de Déu de la Serra, patrona de Montblanch.

Al capdevall es politiqueta de certa gent d'aquella vila, que ja nosaltres vam tenir ocasió de veure, quan los funerals a Mossèn Cinto Verdaguer, que arribá a l'extrem de no deixar tocar las campanas.

Lo preu de la carn argentina ha sofert un augment de 25 cèntims per kilo.

De la senyora D.^a Carme Martí de Missé, directora del *Corte Parisièn* del seu nom, hem rebut un elegant exemplar corresponent a la quarta edició de *El Corte Parisièn*, ahont d'una manera clara y senzilla hi expoa lo tan celebrat método de tall, aixis com la consulta y guia per'ls sastres y modistas, per importants que sigan los seus tallers.

Apart de que es ja conegudíssim y acceptat com a inmillorable lo sistema del *Corte Martí* pera la confecció de tota classe de trajos, ja sían pera senyoras o per nens, nosaltres ho hem consultat a personas intel·ligentas en lo ram de sastreria y modisteria y totas ellas nos han fet moltas alabansas de l'obra que ha tingut la galanteria de remètrens] la senyora Martí de Missé.

A l'objecte de que nostras paisanas pugan també saber la bondat y eficacia d'aquest nou sistema, lo dia primer d'aquest mes obrí una Academia del *Corte Parisièn* a nostra ciutat l'aventajada y intel·ligenta senyoreta Maria Alberich, alumna de l'Academia de la senyora Martí de Barcelona quina, segons nos manifesta la mateixa senyora Martí, obtingué una ben merecudá nota de sobresalient per sa aplicació y las excepcionals disposicions que observá en la senyoreta Alberich en l'art de que'ns ocupem.

Nosaltres, al felicitar a la senyoreta Maria Alberich per son acert en montar una Academia d'aquest nou y perfectíssim sistema de tall a nostra ciutat, li augurém molts d'èxits, puig estém segurs que serán moltas las senyoretas que voldrán coneixer lo sistema nou de la transformació, tan ràpit com útil en la confecció dels vestits pera las senyoras.

Lo Tribunal del Jurat condemná l'altre dia a 12 y 8 anys de presidi respectivament a un Alcalde y a un Secretari per la falsificació d'una acta de l'Ajuntament.

Lo dia següent absolgué a uns processats per falsificació de documents electorals, havent acordat lo Tribunal de dret la revisió d'aquesta causa que per dietas y indemniscions als testimonis ha costat a l'Estat prop de mil pessetas.

Ha mort en aquesta ciutat, nostre distingit amich D. Francisco Salvany y Dalmau, Degá del Colegi de Procuradors, persona que per són bell tracte, inagotable caritat y erudició ben poch comuna, era estimat y apreciat de tothom.

Lo Sr. Salvany havia sigut regidor y síndich de l'Ajuntament ja fá molts anys, quan los diferents partits polítics que lluitavan estavan constituïts per las personas més respectables de la població.

Avuy, desenganyat del tot y apartat de tota mena de política compartia la posició que li proporcioná una vida de constant treball entre, la familia y'ls pobres.

Serveixi de consòl a la seva distingida esposa y demés parents, la part que tot Tarragona ha pres en la desgracia que'ls afligeix.

D. E. P.

Colegi Joseff.—Vegis l'anunci de cuarta plana.

Pera aquesta tarde estava convocat lo Colegi de Procuradors d'aquesta Audiencia pera'l nomenament de Degá que ha de sustituir al difunt D. Francisco Salvany.

—Convalecencias.—**Ovi Leocitina Glol.**

TIP. DE FRANCESH SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 9

Ibarra y C.^a de Sevilla
Línia regular de grans vapors

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Sevilla, Cádiz, Huelva, Vigo, Marín, Villagarcía, Carril, Corunya, Ferrol, Rivadeo, Gijón, Santander, Bilbao, Pasages, San Sebastián, Bayonne, Bordeaux, Nantes, Dun-Kerque, Havre y París.

Surtirá d'aquest port lo dia 12 de Octubre lo vapor **Cabo S. Sebastián**, son capitá D. Joan C. Zorrozúa admetent càrrega y passatgers per'ls citats ports. Lo despatax son consignatari D. Marián Peres.

Academia del Perfectíssim Corte Parisien Martí

Baix la direcció de la professora titular

senyoreta María Alberich

Ab lo *Corte Parisièn Martí* s'obté una ensenyansa práctica en pochos dias pel procediment de la Transformació.

En aquesta Academia s'ensenyará de tallar, adornar y's confeccionarán tota mena de pessas de vestir, tant pera senyoras com pera nens.

Comte de Rius, 24.—TARRAGONA

EMULSIÓN NADAL ÚNICA con 80 por 100, aceite bacalao 1.^a, glicerosfosfatos, hipofosfatos, glicerina. La mejor. Reconstituyente, tónico-nutritivo. Niños, viejos; consunción, convalecencias, embarazo, lactancia; tos, tisis, escrofulas, linfatismo, raquitismo, anemia, diabetes, gota, dolores, nervios. Análisis Dres. Bozet y Godina, aprobación Colegios Médicos y Farmacéuticos.—**Medalla de plata.** Farmacias y Droguerías.

JARABE HIPOFOSFOSOS NADAL con Neurostina. Tónico, reconstituyente, estimulante. **Hipofosfatos de cal, estricnina, hierro, manganeso, quinina, sosa, cusiina, tónico amargo y neurostina** (fósforo orgánico). Anemia cerebral, enfermedades medulares; acelera digestión, detiene caducidad orgánica. Cumple indicaciones **hipofosfatos**. Preparación esmerada, productos escogidos.—**Medalla de plata.** Farmacias y Droguerías.

Joan J. Domènech Solé

PROCURADOR

SUCCESSOR DE D. VICENS MATEU

RAMBLA DE CASTELAR, 26, 2.^o

TUPINAMBA EXQUISITS XACOLATAS
de la casa
TUPINAMBA

AROMA CONCENTRADO con REAL PRIVILEGIO.
TODOS LOS CAFES DE ESTA CASA PUEDEN SER SOMETIDOS A UN RECURSO ANALISIS

SUCRE FINA DE CLASSE SUPERIOR A BONS PREUS

Unich Representant a Tarragona y sa Comarca

En Joan Roset Sabaté.—Patisserie

Carrer de l'Unió, núm. 19.—Tarragona.

DR. SASTRE Y MARQUÉS

HOSPITAL, 109.—BARCELONA

Pastillas calmants de la tos del Dr. Sastre y Marqués.
Vi d'ostras del Dr. Sastre y Marqués, lo millor dels tònichs.
Sucre vermifruich del Dr. Sastre y Marqués, preciós remey pera espulsar los cuchs.
Essencia febrífuga del Dr. Sastre y Marqués, contra tota classe de febras.
Denticina del Dr. Sastre y Marqués, és la salvació segura dels nens en tots los accidents perillosos de la dentició.
Conservador de la boca del Dr. Sastre y Marqués. Ab aquest preciós remey s'evitan totas sas malalties.
Pera tanyir lo cabell no hi ha res com la tintura del Dr. Sastre y Marqués.

Casa especial en Axarops medicinals dosificats

PASTILLAS SERRA son las mellors pera curar la TOS

Y totas las enfermetats de l'aparell respiratori perque modifiquen las mucosas, facilitan l'expectoració y treuen en un dia l'opresió del pit y la fatiga. Poden pendres sens cap perill, puig no contenen opi ni morfina.

A DOS RALS CAIXA

Farmacia del Centre de MANEL FONT, Rambla de Sant Joan, 57, Tarragona. — Teléfono 48

Neurastenias clorosis, debilitat general, anemia

se curan radicalment ab l'ús del

NEUROSTEÓGENO SUGRAÑES

EN TOTAS LAS FARMACIAS

TALLERS d'Arts sumptuarias

DE
FÉLIX RIBAS

Carretera Castelló, TARRAGONA

Se construeix ab perfecció tot lo referent a Arts sumptuarias. Projectes y presupuestos detallats de las obras que ho requereixin.

Xarop NADAL

Hipofosfits y Neurostina

TÓNICH
RECONSTITUYENT,
ESTIMULANT

Hipofosfits de calç, d'Estricnina, de Ferro, de manganès, de quinina y de sosa, associat a la Quasina tònich amarg y a la Neurostina (fòsforo orgànic) eficas per l'anèmia cerebral y enfermetats medulars, a pressa la digestió y detura la vellesa orgànica. Cumplex totas las indicacions dels hipofosfits.

Preparació esmerada, productes escullits.
Medalla de plata en l'Exposició de Atenas, 1902.

DE VENDA

Farmacias y Droguerias

M. NADAL, Major, 14, Tarragona

ABONOS

químichs y minerals garantits per son més alt poder fertilisat, elaborant los complets especials per cada terra y cultiu.

ABONOS

organo-químichs propis per plantacions preparant los també ab atenció a las necessitats de la planta y terra a qué deuen destinarse.

Despullas, tercerilla, etc., grans lle-gums, etc.

COMISIONS Y REPRESENTACIONES

QUINTANA Y TORRES

Carrer de Barcelona, 4, Tarragona

Lo Camp de Tarragona

SETMANARI CATALANISTA

Redacció y Administració: Mendez Nuñez, 6

Tarragona, trimestre..... 1'50 pta.
Fora..... 1'50
Extranger..... 2'0
Número d'avuy..... 0'5

Anuncis a preus red ts

EXCELSER

En Llanas ven uns paraigüas de semi-seda y cutó, de color inalterable y teixit tantíssim ho, que resisteix tota proba al devall d'un canaló. Además, també té uns vanos ab pintats tan rebòns, que ni Rafel ni Murillo

los podrián fer melló, apropiat per regalos; causan gran admiració. Trobarán també sombrillas y un gran assortit de bastons, parassols de totas menas que són molt barat y bons. Mellor dit: no hi ha cap casa en tan bonas condicions.

26, COMTE DE RIUS, 26

AIGUAS FERRUGINOSAS Y BANYS

ESPLUGA DE FRANCOLI

A 10 minuts de POBLET. Estació del Ferro-carril de Lleyda a Reus y Tarragona

Balneari de primer orde, a càrrech dels propietaris nous. Servey de fonda inmillorable. Nombrosos xalets y habitacions amoblats y ab cuina, pera familias; a varis preus. Quatre trens diaris, iglesia, telèfon, servey de carruatges d'en Palau y Tarés.

Aquestas aguas ferrosas no tenen rival pera regularisar las épocas mens-truals, anemia, neurastenia, clorosis, escrofulisme, linfatisme, dispepsias atònicas, histerisme, convalescencias, etc.

Pera llogar xalets y demás noticias: Plassa Catalunya, 4, 1.^a-1.^a-Barcelona y a l'Espluga de Francolí als senyors Civit germans, administradors del Balneari.

COLEGI JOSEFÍ

PREPARATORI PERA' L'COMERS Y LA 2.^a ENSENYANSA
FUNDAT EN 1861

Director y Propietari: **D. JOSEPH DANIEL MATAMOROS**
Tarragona, Plassa de la Font, num. 16

En aquest acreditat Colegi s'proporciona una ensenyansa verdaderament sòlida, integral y cristiana ab arreglo als últims avensos, sent varis los alumnes del mateix ingresats en la 2.^a Ensenyansa que han acabat ab èxit sa brillant carrera en los 26 anys que l' dirigeix l'expressat Professor. Té además aquest Colegi la ventatja d'estar ben orientat y situat al centre de la ciutat, ab una cabuda d'aprop de 2.000 metres cúbichs, alt de tetxo, excelents condicions de seguretat y salubritat y legalment autorisat per la Superioritat.

HONORARIS

Alumnes interns de 1.^a y 2.^a Ensenyansa, primera classe, lo sia cuidats especialment, manutenció superior, llit, rentat y planxat, preparació y gimnasia, 60 pessetas mensuals. Id. id. de segona classe, 50 pessetas. Mitj pensionistas, 30 pessetas. Recomenats per la preparació y menjant en lo Colegi lo que li portin las sevas familias, 10 pessetas. Recomenats sens id. id., 5 pessetas. Comers, 15 pessetas. Classe general, 2'50. Adults, de 7 a 9 de la nit, 2'50. Preparació per l'ingrés en Correus, Telègrafos, etc., 5 pessetas.

NOTA: Als pensionistas que s'ausentien d'aquest Colegi per Nadal o per Pasqua se ls hi abonará la meitat de l'import dels dias que hagin estat ausents.

CENTRE DE SUSCRIPCIONS

SADURNI GINESTA

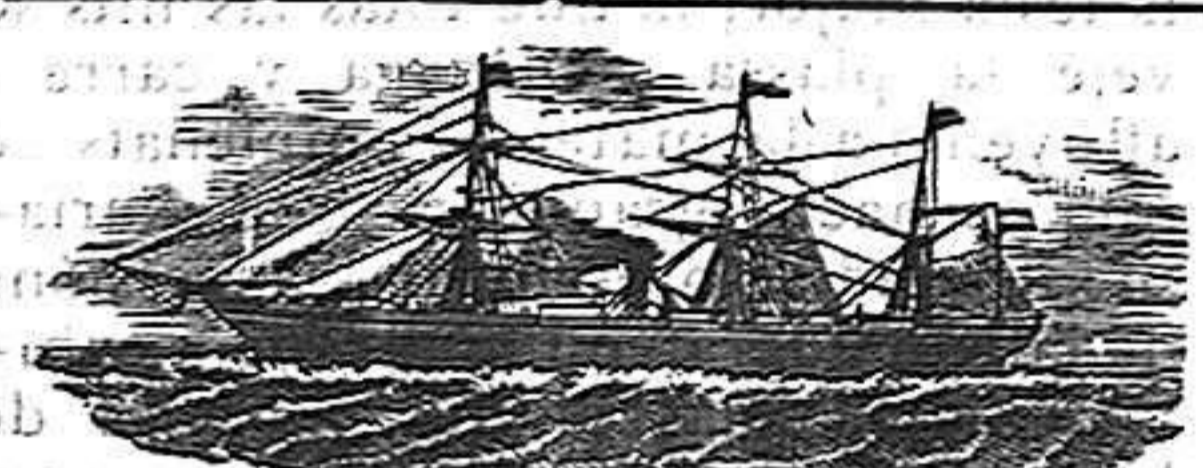
RAMBLA DE SANT JOAN, 39, TARRAGONA

En aquest acreditat Centre que més anys compta d'existència a Tarragona en aquest ram, s'admeten suscripcions a totas las obras de Literatu Giera, cia y Arts de las principals casas editorials d'Espanya, ja sia per quaderns setmanals o a plassos mensuals.

SE SUSCRIU TAMBÉ A LA

Biblioteca popular de L'Avenç y a la Ilustració Catalana y a tota classe de Ilustracions, Periódichs y Revistas francesas, inglesas y alemanas.

ON TALLERS DE VENDA
Lo millor reconstituyent era combatre ab exit totas las malaltias nerviosas.
en totas las Farmacias y en casa son autor, Passeig de Gracia, 4, BARCELONA



Serveys de la Companyia Transatlantica

Línia de Cuba y Méxich.—Lo dia 17 de Octubre sortirà de Bilbao, lo 20 de Santander y'l 21 de Coruña, lo vapor **Alfonso XIII**, directament per a Habana y Veracruz. Admet passatje y càrrega per Costafirme y Pacifici ab trasbord a Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia. Combinacions per al litoral de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Nova York, Cuba y Méxich.—Lo dia 26 de Octubre sortirà de Barcelona'l 28 de Málaga y'l 30 de Cádiz, lo vapor **Buenos Aires**, directament per a Nova York, Habana y Veracruz. Combinacions per a distints punts dels Estats Units: litorals de Cuba y Isla de Santo Domingo. També admet passatje per a Puerto Plata ab trasbord a Habana.

Línia de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 de Octubre sortirà de Barcelona, lo 13 de Málaga y'l 15 de Cádiz, lo vapor **Montevideo**, directament per a Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de La Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, d'ahont surten lo 12 de cada mes per a Sabanailla, Curaçao, Puerto Cabello y La Guayra, admetent passatje y càrrega per a Veracruz ab trasbord a Habana. Combina per ferrocarril de Panamá ab las companyias de navegació del Pacífich, per a quals ports admet passatje y càrrega ab bitllets y coneixements directes. Combinació per al litoral de Cuba y Puerto Rico. S'admet passatje per a Puerto Plata ab trasbord a Puerto Rico y per a Santo Domingo y San Pedro de Macoris y ab trasbord a Habana. També càrrega per a Matcaibo Coro, Carupano y Camaná ab trasbord a Puerto Cabello y para Trinidad, ab trasbord a Curaçao.

Línia de Filipinas.—Lo dia 14 de Octubre sortirà de Barcelona, havent fet escalas intermitjas lo vapor **C. Lopez y Lopez**, directament per a Génova, Port-Said, Suez, Colombo, Singapora y Manila, servint per trasbord los ports de la costa Oriental d'Àfrica, de l'India, Java, Sumatra, China, Japoy Australia.

Línia de Buenos Aires.—Lo dia 3 de Octubre sortirà de Barcelona, lo 5 de Málaga y'l 7 de Cádiz, lo vapor **León XIII**, directament per a Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires.

Línia de Canarias.—Lo 17 de cada mes sortirà de Barcelona'l 18 de Valencia, lo 19 d'Alacant y'l 22 de Cádiz, lo vapor **M. L. Villaverde**, directament per a Tanger, Casablanca, Mazagán, Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife y San Juan de la Palma retornant a Santa Cruz de Tenerife per a emprenhor lo viatge de retorn fent las escalas de Las Palmas, Cádiz, Alacant, Valencia y Barcelona.

Línia de Fernando Póo.—Lo dia 25 de Novembre sortirà de Barcelona y'l 30 de Cádiz, lo vapor **San Francisco**, per a Fernando Póo, ab escalas a Casablanca, Mazagán y altres ports de la costa Occidental d'Àfrica y Golf de Guines.

Línia de Tanger.—Sortidas de Cádiz: dilluns, dimecres y divendres. Sortidas de Tanger: dimars, dijous y dissabtes.

Aquests vapors admeten càrrega en las condicions més favorables y passatgers, a quins la Companyia dona allotjament molt còmode y tracte esmerat, com ha acreditat en son dilatat servey. Rebaixas a familias. Preus convencionals per a camarots de lujo. Rebaixas per a passatgers d'anyada y tornada. També s'admet càrrega y s'expenen passatges per a tots los ports del món servey per línies regulars. La empresa pot assegurar las mercaderias que s'embarquin en los seus vapors.

AVIS IMPORANT.—Rebaixa en los nòlts d'exportació.—La Companyia fa rebaixas de 30 pcento en los nòlts de determinats articles, ab arreglo a lo establert en la R. O. del Ministeri d'Agricultura, Industria y Comers y Obras Públicas de 14 Abril de 1904, publicada a la Gaceta del dia 23 de mateix mes.

Serveys comercials.—La secció que d'aquests serveys té establerta la Companyia, s'encarrega de treballar a Ultramar los Mostruaris que li siguin entregats y de la colocació dels articles, qual ves-da, com ensaig, designt fer los Exportadors.

Pera mes informes dirigir-se a son agent **D. EMILI BORRÁS**.

Aigua naf SERRA

Aquesta triple aigua de flors de taronger, de perfumada y deliciosa aroma està elaborada ab la tendre, fresca y escullida del taronger agre y s'vend en botelles de 1/4 de litre al preu d'una pesseta. A l'engrós, importants descomptes. Farmacia y laboratoris de A. Serra, Reus. A la menudat Farmacia del Centre, Tarragona.—Demanar AIGUA NAF SERRA